УДК 336.02:338.2:338.14

https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4(4)-440-448

Супруненко Світлана Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент, проректорка з науково-педагогічної та виховної роботи, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та публічного управління, Національна академія статистики, обліку та аудиту, вул. Підгірна, 1, м. Київ, https://orcid.org/0000-0002-4585-3440

Муравйова Ірина Анатоліївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права, Міжрегіональна Академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, https://orcid.org/0000-0001-8206-2640

Канцур Інна Григорівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління, Державний податковий університет, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, https://orcid.org/0000-0002-3642-1670

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Анотація. Фінансова безпека в системі економічної безпеки держави є основою її забезпечення в цілому й одним з фундаментальних чинників сталого соціально-економічного розвитку. Аналіз наукової літератури виявив недостатню увагу до питань фінансової безпеки як окремої складової економічної безпеки, що створює потребу у розробці інтегрованих методологій оцінки та управління ризиками. Таким чином, метою дослідження стало висвітлення ключових особливостей фінансово-економічної безпеки України в контексті цілей сталого розвитку. Дослідження проводилося з використанням методів наукового пізнання, а саме порівняння, опису, методів індукції і дедукції, а також методів структурування та групування.

Розглянуто питання фінансово-економічної безпеки України в контексті досягнення цілей сталого розвитку, що є важливим компонентом національної безпеки. Традиційно безпека асоціювалася із захистом від військових загроз, проте сучасні виклики на кшталт фінансових криз, тероризму, епідемій, змін клімату та глобальних пандемій вимагають нового підходу до її розуміння та забезпечення. Особливу увагу приділено фінансово-економічній безпеці як фактору, що забезпечує стійкість економіки та здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. В статті відзначається, що забезпечення фінансово-економічної безпеки України вимагає комплексного підходу, що враховує не лише внутрішні індикатори, але й вплив глобалізації, взаємозалежність економік та швидкі зміни світових фінансових ринків.

З'ясовано, що своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізація як реальних, так і потенційних загроз національним економічним інтересам, є запорукою досягнення макроекономічних цілей держави, а також гарантією фінансово-економічної безпеки та сталого розвитку. Запропоновано концептуальний підхід до визначення фінансово-економічної безпеки, який містить її цілі функціонування, напрями, сфери впливу та ключові загрози. Систематизовано її основні елементи: фіскальна стабільність, бюджетна збалансованість, монетарна стабільність, банківська стійкість, інвестиційна привабливість, зовнішньоекономічний баланс, соціально-економічна стабільність, екологічна економічна стабільність, енергетична незалежність, інноваційний розвиток, законодавча захищеність економічної діяльності. Розкрито їхній зміст, цільові орієнтири, методи забезпечення і значення для стратегії сталого розвитку. Зазначено, що кожний з цих елементів, від фіскальної стабільності до законодавчої захищеності економічної діяльності, робить внесок у досягнення цілей сталого розвитку країни.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток, фіскальна стабільність, банківська стійкість, інвестиційна привабливість, умови сталого розвитку.

Suprunenko Svitlana Anatolyivna Doctor of Economics, Associate Professor, Vice-rector for Scientific-pedagogical and Educational Work, Associate Professor of the Department of Management, Marketing and Public Administration, National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, St. Podhirna, 1, Kyiv, https://orcid.org/0000-0002-4585-3440

Muraviova Iryna Anatolyivna PhD of Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law, Interregional Academy of Personnel Management, St. Frometivska, 2, Kyiv, https://orcid.org/0000-0001-8206-2640

Kantsur Inna Hryhorivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and Public Administration, State Tax University, St. Universytetska, 31, Irpin, https://orcid.org/0000-0002-3642-1670

FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY AS A BASIS FOR IMPLEMENTING THE STRATEGY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY

Abstract. Financial security within the broader system of a nation's economic security is fundamental to its overall assurance and stands as a cornerstone of sustainable socio-economic development. A review of the scientific literature reveals a lack of sufficient focus on financial security as a distinct component of economic security, creating a need to develop integrated risk assessment and management methodologies. Consequently, this study highlights the critical aspects of Ukraine's financial and economic security within sustainable development objectives. This research employs scientific methods, including comparison, description, induction, deduction, and structuring and grouping.

The study addresses issues of financial and economic security in Ukraine, focusing on achieving sustainable development goals, a vital element of national security. Traditionally, security has been associated with defence against military threats; however, contemporary challenges such as financial crises, terrorism, epidemics, climate change, and global pandemics necessitate a redefined approach to understanding and ensuring security. Special attention is given to financial and economic security underpinning economic resilience and the capacity to counteract external and internal threats. The article notes that ensuring Ukraine's financial and economic security requires a comprehensive approach that considers domestic indicators and the impacts of globalisation, economic interdependence, and rapid changes in global financial markets.

It has been established that the timely identification, prevention, and neutralisation of actual and potential threats to national economic interests are essential for achieving the state's macroeconomic objectives and guaranteeing financial-economic security and sustainable development. A conceptual approach to defining financial and economic security is proposed, which includes its functional objectives, areas of influence, and critical threats. The primary elements of financial and economic security are systematised: fiscal stability, budgetary balance, monetary stability, banking resilience, investment attractiveness, external economic balance, socio-economic stability, environmental-economic stability, energy independence, innovative development, and legislative protection of economic activity. Each element's significance, goals, and assurance methods concerning the sustainable development strategy are elaborated upon. It is highlighted that each component, from fiscal stability to legislative protection of economic activity, contributes to achieving the country's sustainable development goals.

Keywords: socio-economic development, fiscal stability, banking stability, investment attractiveness, conditions for sustainable development.

Постановка проблеми. Історично головну загрозу національній безпеці країни становили збройні конфлікти, які зазвичай ініціювали самі ж держави. Тому поняття «безпека»

традиційно асоціювалася з контролем військових загроз. Однак у XXI ст. ситуація змінилася, загрози вже не обмежуються лише військовою сферою. Фінансові кризи, тероризм, поширення ядерної і хімічної зброї, етнічні конфлікти, організована злочинність, епідемії, перенаселення, зміни клімату й інші чинники почали істотно впливати на стан національної безпеки. Різні країни світу щодня зіштовхуються з різноманітними викликами, тому зростає усвідомлення того, що зберегти безпеку можна лише через співпрацю між державами, міжнародними організаціями, громадами тощо.

Фінансові кризи, глобальна пандемія COVID-19 та низка інших загроз прямо вказали на необхідність того, щоб держави мали змогу забезпечити захист своїх фінансових інтересів, у зв'язку з чим питання фінансово-економічної безпеки стало особливо актуальним як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки, що відображає здатність країни протистояти дестабілізуючим впливам різноманітних внутрішніх і зовнішніх загроз, а також підтримувати сталий розвиток та конкурентоспроможність у світовій економіці, набуває все більшої актуальності в умовах поглиблення глобалізаційних процесів.

Отже, своєчасна ідентифікація, уникнення та нейтралізація реальних і потенційних загроз національним економічним інтересам є гарантією реалізації макроекономічних цілей країни та забезпечення її фінансово-економічної безпеки і сталого розвитку. У цьому зв'язку актуальними є питання дослідження проблематики забезпечення фінансово-економічної безпеки України в контексті цілей сталого розвитку для подальшої ідентифікації загроз національним економічним інтересам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка наукових досліджень присвячена проблемам економічної безпеки [1–7]. Проте питанню фінансової безпеки приділяється значно менше уваги, а спроби виявити специфіку та склад загроз, що можуть завдати їй серйозної шкоди в контексті сталого розвитку країни, часто є фрагментарними. Фінансова безпека здебільшого розглядається як одна із складових економічної безпеки. Однак у дослідженнях не завжди враховуються базові принципи та методи аналізу взаємозалежного функціонування фінансових і економічних систем. Через це єдиного підходу до визначення поняття фінансово-економічної безпеки наразі не існує, що підкреслює його дискусійний характер.

Деякі сучасні дослідження акцентують увагу на зростаючій актуальності забезпечення фінансово-економічної безпеки, що пов'язано із зростаючою роллю сталого розвитку [1–3; 5]. Як зазначено в роботі І. Гришової та ін., економіка тісно пов'язана як із національною, так і з міжнародною безпекою в умовах взаємозалежного світу [4]. Таким чином, фінансово-економічна безпека є ключовим компонентом національної безпеки, адже фінанси й економіка впливають на неї, формуючи принципи та особливості функціонування суспільства всередині країни і визначаючи геополітичний статус держави на міжнародній арені.

У зв'язку з цим фінансово-економічна безпека стає стратегічним пріоритетом для урядів багатьох країн [4]. Як вказує М. Кахлер, економічна безпека не є новою турботою урядів, оскільки економічні інструменти давно стали частиною державного управління і засобом впливу на інші держави [6].

В науковій літературі недостатньо розглянута специфіка фінансово-економічної безпеки, хоча вона є критично важливою для сталого розвитку. Важливим стає аналіз впливу фінансово-економічної безпеки на національну, підкреслюючи необхідність адаптації фінансових інститутів до умов глобалізації. Це потребує нових підходів у оцінці та управлінні ризиками, оскільки традиційні методи їх оцінювання часто не охоплюють всі нюанси сучасної економіки [5, 6].

Сучасні дослідження фінансової безпеки, як-от робота О. Резніка та ін., наголошують на необхідності комплексного підходу до забезпечення фінансової стабільності [7]. Дослідження Т. Ланкаускене та М. Тваронавічене підкреслює, що забезпечення фінансово-економічної безпеки має враховувати нові виклики глобалізації, що вимагає нових стратегій і управлінських інструментів від держав [8].

У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба в розробці інтегрованих методологій, які дозволять ефективніше оцінювати рівень фінансово-економічної безпеки та визначати пріоритети для політики. Дослідники акцентують на важливості створення ефективних механізмів для реагування на фінансові загрози, особливо в умовах воєнного стану в Україні [9]. Вивчення фінансових аспектів безпеки набуло особливої актуальності через останні глобальні виклики, такі як фінансова криза, пандемії і геополітичні конфлікти.

Дослідження В. Вахлакової та Е. Овечкіної звернули увагу на важливість інтеграції фінансово-економічної безпеки в систему стратегічного управління. Автори вважають, що включення її в економічну політику є необхідною умовою для сталого розвитку. Однак брак детального аналізу ризиків, пов'язаних із зовнішніми та внутрішніми загрозами, потребує подальших досліджень [10].

Отже, хоча наукова база з питань фінансово-економічної безпеки країни містить значну кількість робіт, розгляд її як основи для реалізації стратегії сталого розвитку залишається недостатньо дослідженим і потребує додаткових наукових розвідок.

Мета статті полягає у висвітленні ключових аспектів фінансово-економічної безпеки України в контексті досягнення цілей сталого розвитку.

Перед дослідженням поставлені наступні завдання:

1. Сформувати концептуальний підхід до фінансово-економічної безпеки в Україні.
2. Конкретизувати значення фінансово-економічної безпеки для сталого розвитку України.

Виклад основного матеріалу. У 90-х роках XX ст. на пострадянському просторі, особливо в Україні, суттєво зросла увага до питань забезпечення економічної безпеки з боку науковців, політиків ы суспільних діячів. У практичній площині це принесло певні результати, оскільки поняття економічної безпеки увійшло до офіційної термінології законодавчих актів і стало невід'ємною частиною політичних дискусій щодо економічних питань. Зокрема, у Конституції України, ухваленій на п'ятій сесії Верховної Ради 28 червня 1996 року, підкреслено, що «разом із захистом суверенітету та територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу» [11].

Згідно із Законом України «Про основи національної безпеки України», термін «безпека» має загальний системний характер і включає завдання забезпечення сталого розвитку країни як незалежної держави відповідно до встановлених пріоритетів і національних цілей в умовах глобалізації фінансових та економічних систем [12].

Одним із головних елементів національної безпеки є її фінансово-економічна складова. Практично кожний аспект національної безпеки значною мірою залежить від рівня фінансової та економічної стабільності країни. Фінансово-економічна безпека держави — це стан, при якому забезпечується стабільний і збалансований розвиток національної економіки, що дозволяє захищати інтереси держави та її громадян від внутрішніх та зовнішніх загроз. Це включає контроль над фінансовими ресурсами, стабільність фінансових ринків та ефективне використання бюджетних коштів.

Фінансово-економічна безпека також охоплює здатність держави задовольняти соціальні потреби населення, підтримувати сприятливий інвестиційний клімат і реагувати на економічні виклики. У широкому сенсі, це є ключовим фактором, який впливає на добробут громадян та загальну стабільність держави [2; 3].

Слід зазначити, що фінансово-економічна безпека є складним і багатовимірним поняттям, яке охоплює різні сфери і напрямки — від фінансової безпеки окремої особи до фінансово-економічної безпеки на глобальному рівні. Концептуальний підхід до фінансово-економічної безпеки відображено на рис. 1.

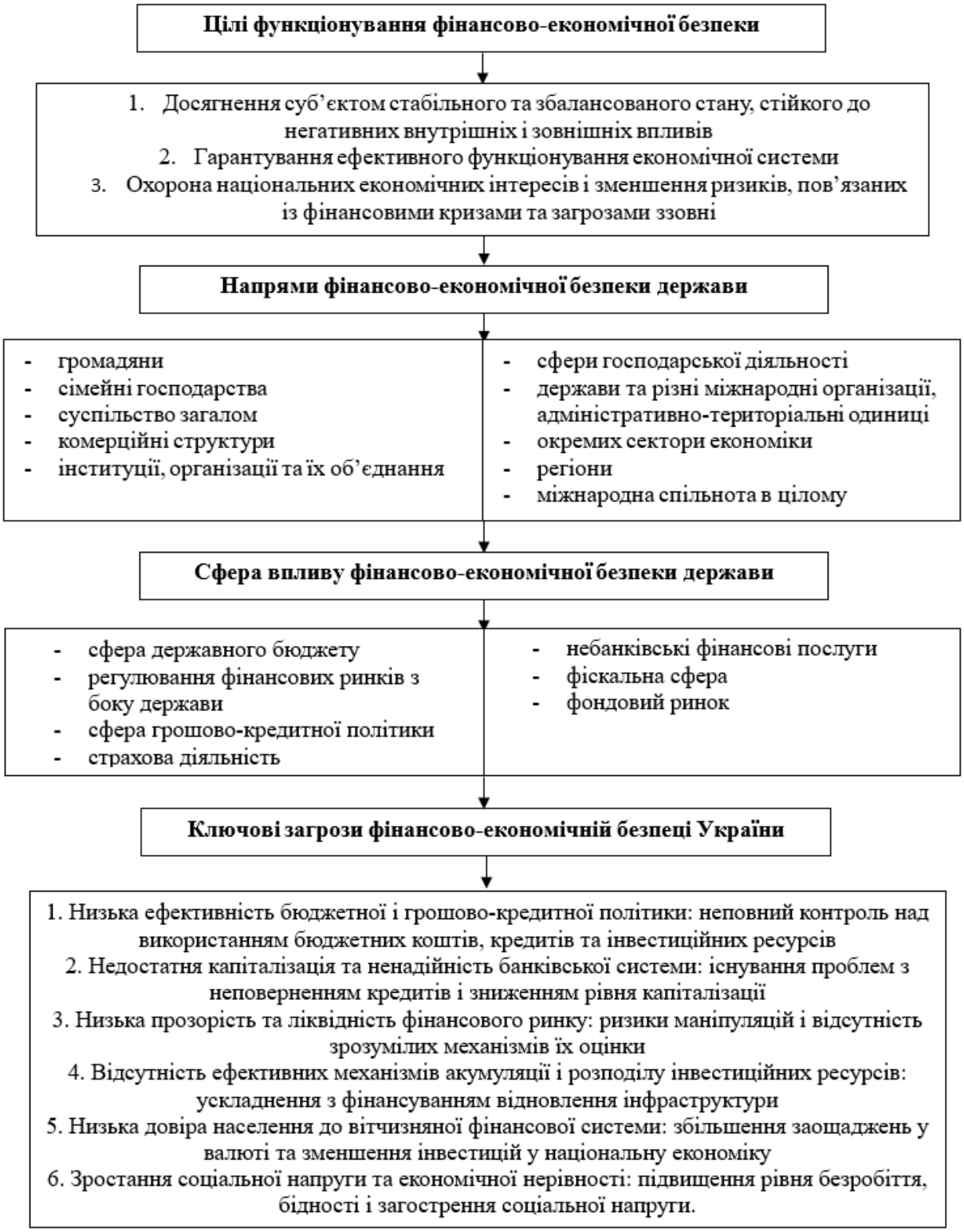

Рис. 1 Концептуальний підхід до фінансово-економічної безпеки

Джерело: вдосконалено авторами на основі [13].

Фінансово-економічна безпека країни є фундаментом для реалізації стратегії сталого розвитку, оскільки вона забезпечує необхідну стабільність і ефективність усіх компонентів економіки, що, у свою чергу, сприяє досягненню соціальних, економічних та екологічних цілей держави. В рамках цієї стратегії особливу увагу слід приділяти не лише моніторингу ключових

індикаторів, але й активному впровадженню механізмів їхнього покращення з урахуванням сучасних викликів і загроз.

Такий підхід сприятиме збалансованому розвитку економіки, а також підвищенню добробуту населення, формуючи передумови для довготривалого економічного зростання. Як вже зазначалося, фінансово-економічна безпека є ключовим елементом для забезпечення стабільності та розвитку держави. В сучасному світі, де економічні та політичні ризики можуть виникати раптово, держави потребують чіткої стратегії захисту своїх фінансових інтересів.

У таблиці 1 представлено основні елементи фінансово-економічної безпеки, що включають фіскальну стабільність, бюджетну збалансованість, монетарну стабільність та інші ключові аспекти. Кожен з цих елементів має свої цільові орієнтири, методи забезпечення та значення для сталого розвитку. Це надає змогу зрозуміти, як державні стратегії можуть підтримувати економічну стабільність, соціальний прогрес і екологічну стійкість. Усвідомлення цих аспектів сприятиме глибшому розумінню викликів, з якими стикається країна, та шляхів їх ефективного подолання.

Таблиця 1.

Значення фінансово-економічної безпеки для сталого розвитку України

Основні елементи	Зміст	Цільові орієнтири	Методи забезпечення	Значення для стратегії сталого розвитку
Фіскальна стабільність	Гарантія безперебійного фінансування держсектору, раціональне управління бюджетними доходами	Оптимізація податкової системи, зменшення боргового навантаження	Контроль витрат, протидія корупції, ефективне управління податковими надходженнями	Зміцнення економічної стабільності, покращення інвестиційного клімату
Бюджетна збалансованість	Забезпечення стабільного фінансування соціальних сфер: освіти, охорони здоров'я, інфраструктури.	Підвищення якості життя, підтримка фінансової дисципліни	Прогнозування доходів, контроль витрат, прозоре фінансування держпрограм	Забезпечує баланс між соціальною підтримкою та економічним розвитком
Монетарна стабільність	Підтримка стабільності цін і національної валюти для збереження купівельної спроможності громадян	Зменшення інфляційних ризиків, підтримка стабільної валюти	Управління грошовою масою, контроль відсоткових ставок, валютне регулювання	Позитивний вплив на соціально-економічне середовище, інвестиційну стабільність
Банківська стійкість	Захист банківської системи від криз, попередження банкрутств, підвищення довіри вкладників	Підтримка стабільності фінансової системи, захист інтересів вкладників	Регулювання банківської діяльності, страхування депозитів, запобігання шахрайству	Забезпечує надійні умови для заощаджень та інвестування
Інвестиційна привабливість	Формування умов для інвестицій, заохочення іноземних та внутрішніх інвесторів	Залучення іноземного капіталу, стимулювання внутрішніх інвестицій	Податкові пільги, спрощення регуляторних бар'єрів, підтримка малих та середніх підприємств (МСП)	Сприяє створенню робочих місць та економічному зростанню

Основні елементи	Зміст	Цільові орієнтири	Методи забезпечення	Значення для стратегії сталого розвитку
Зовнішньо-економічний баланс	Контроль імпорту й експорту, захист національного ринку від зовнішніх ризиків	Стабілізація торгівельного балансу, підтримка вітчизняного виробництва	Митне регулювання, підтримка експорту, розширення ринків збуту	Сприяє зростанню конкуренто-спроможності, зменшує залежність від імпорту
Соціально-економічна стабільність	Соціальний захист, підтримка зайнятості, зниження рівня бідності	Покращення якості життя, зниження безробіття та нерівності	Розвиток МСП, програми зайнятості, соціальні ініціативи.	Зменшує соціальну напругу, підвищує добробут населення
Екологічна економічна стабільність	Впровадження екостандартів, зменшення шкідливого впливу на довкілля, сприяння сталим практикам.	Збереження ресурсів, перехід на екологічні методи виробництва	Впровадження екозаконо-давства, підтримка «зелених» ініціатив, моніторинг викидів.	Підтримує охорону довкілля, покращує якість життя, сприяє сталому розвитку
Енергетична незалежність	Зменшення залежності від імпорту енергоносіїв, підвищення ефективності енергоспожи-вання	Розвиток альтернативної енергетики, забезпечення стабільних поставок	Інвестиції в альтернативну енергетику, підтримка енергоефектив-них рішень	Знижує витрати на енергоносії, посилює стійкість економіки
Інноваційний розвиток	Впровадження нових технологій, стимулювання інновацій, розвиток науки	Підвищення конкуренто-спроможності, розвиток інноваційного потенціалу	Підтримка стартапів, фінансування наукових проєктів, інвестиції в освіту і технології	Прискорює розвиток високотехноло-гічної економіки, підвищує рівень інновацій
Законодавча захищеність економічної діяльності	Дотримання правового поля, протидія корупції, регулювання бізнес-процесів	Забезпечення прозорості економіки, створення правового середовища	Удосконалення законодавства, контроль дотримання законів, боротьба з корупцією	Підвищує стабільність і прозорість ринку, сприяє довготривалому розвитку

Джерело: складено авторами на основі [2–5, 7, 9, 14].

Отже, інформація, що систематизована у таблиці 1, акцентує увагу на інтеграцію фінансової безпеки в стратегії розвитку, що сприяє створенню сприятливого середовища для процвітання громадян і бізнесу в умовах сучасних викликів. Підкреслюючи важливість соціально-економічної рівноваги, екологічної стійкості й інноваційного підходу, в таблиці 1 продемонстровано, як фінансово-економічна безпека може стати каталізатором для довгострокового успіху країни в глобальному контексті.

Висновки. Проведене дослідження свідчить про вкрай важливу роль фінансово-економічної безпеки в реалізації стратегії сталого розвитку національної економіки. Забезпечення економічної стабільності, а також покращення інвестиційного клімату виступають каталізаторами зростання конкурентоспроможності та сприяють зменшенню залежності від імпорту. Соціальна підтримка, своєю чергою, слугує необхідною умовою для гармонізації взаємозв'язків між економічним зростанням і добробутом населення, що знижує соціальну напругу та підвищує загальний рівень життя.

Крім того, проведене дослідження підкреслює нагальну потребу у впровадженні інноваційних технологій та екологічних стандартів, які мають на меті не лише покращення

якості життя, але й підвищення стійкості економічної системи країни. Забезпечення стабільності і прозорості ринку в поєднанні з надійними умовами для заощаджень та інвестування формує сприятливе середовище для створення нових робочих місць і прискорення економічного зростання.

Отже, реалізація стратегії фінансово-економічної безпеки є основою для досягнення цілей сталого розвитку, що забезпечує не лише зростання добробуту населення, але й позитивні зміни в екологічній ситуації в країні.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на детальний аналіз впливу фінансово-економічної безпеки на соціально-економічний розвиток регіонів України, а також на розробку нових інструментів і методів для її посилення. Крім того, важливим напрямом може стати оцінка ефективності існуючих стратегій і політик у сфері фінансово-економічної безпеки.

Література:

1. Hrybinenko O., Bulatova O., Zakharova O. Financial indicators in the system of economic security of the world countries. *Business and Management 2020* : Proceedings of 11th International Scientific Conference (May 7–8, 2020, Vilnius, Lithuania). Vilnius, 2020. P. 273–281. URL: https://doi.org/10.3846/bm.2020.672 (дата звернення: 28.10.2024).
2. Productive capacity of countries through the prism of sustainable development goals: Challenges to international economic security and competitiveness / O. Osaulenko et al. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 2, no. 33. P. 492–499. URL: https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.207214 (дата звернення: 28.10.2024).
3. Financial and economic security in the field of financial markets at the stage of European integration / A. Novak et al. *Business Review*. 2022. Vol. 7, no. 5. Article e835. URL: https://doi.org/10.26668/businessreview/2022.v7i5.e835 (дата звернення: 28.10.2024).
4. Assessment of the EU and Ukraine economic security and its influence on their sustainable economic development / I. Gryshova et al. *Sustainability*. 2020. Vol. 12, no. 18. Article 7692. URL: https://doi.org/10.3390/su12187692 (дата звернення: 28.10.2024).
5. Adebakin M. A., Raimi L. National security challenges and sustainable economic development: Evidence from Nigeria. *Journal of Studies in Social Sciences*. 2012. Vol. 1, no. 1. P. 1–30. URL: https://infinitypress.info/index.php/jsss/article/view/24 (дата звернення: 28.10.2024).
6. Kahler M. Economic security in an era of globalization: Definition and provision. *The Pacific Review*. 2004. Vol. 17, no. 4. P. 485–502. URL: https://doi.org/10.1080/0951274042000326032 (дата звернення: 28.10.2024).
7. Financial security of the state / O. Reznik. *Journal of Security and Sustainability Issues*. 2020. Vol. 9, no. 3. P. 843–852. URL: https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0edb0d0c-3ca3-441c-905e-6cc2f0109dad/content (дата звернення: 28.10.2024).
8. Lankauskienė T., Tvaronavičienė M. Security and sustainable development: Approaches and dimensions in the globalization context. *Journal of Security and Sustainability Issues*. 2012. Vol. 1, no. 4. P. 287–297. URL: https://etalpykla.vilniustech.lt/handle/123456789/135657 (дата звернення: 28.10.2024).
9. Москвін Б. Ю. Економічна безпека фінансових інституцій в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка і організація управління*. 2022. № 2 (46). С. 110–119. URL: https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.11 (дата звернення: 28.10.2024).
10. Вахлакова В. В., Овечкіна Е. Фінансово-економічна безпека як основа розвитку економіки України. *Фінанси, облік, банки*. 2018. № 1 (23). С. 30–38. URL: https://doi.org/10.31558/2307-2296.2018.1.3 (дата звернення: 28.10.2024).
11. Конституція України : станом на 01.01.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 28.10.2024).
12. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 № 964-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text (дата звернення: 28.10.2024).
13. Соломонова Л. В. Фінансово-економічна безпека як складова національної безпеки країни. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 27. С. 193–198. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/27_1_2018/38.pdf (дата звернення: 28.10.2024).
14. Субботович Ю., Антропова О. Індикатори фінансової безпеки країни. *Світ фінансів*. 2013. № 2. С. 144–151. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/10024/1/Субботович%20Ю..pdf (дата звернення: 28.10.2024).

References:

1. Hrybinenko, O., Bulatova, O., & Zakharova, O. (2020). Financial indicators in the system of economic security of the world countries. Proceedings from: *11th International Scientific Conference "Business and Management 2020"*. (pp. 273–281). Vilnius: VGTU. Retrieved from https://doi.org/10.3846/bm.2020.672

2. Osaulenko, O., Yatsenko, O., Reznikova, N., Rusak, D., & Nitsenko, V. (2021). Productive capacity of countries through the prism of sustainable development goals: Challenges to international economic security and competitiveness. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, *2*(33), 492–499. Retrieved from https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.207214

3. Novak, A., Pravdyvets, O., Chornyi, O., Sumbaieva, L., & Akimova, L. (2022). Financial and economic security in the field of financial markets at the stage of European integration. *Business Review*, 7(5), e835. Retrieved from https://doi.org/10.26668/businessreview/2022.v7i5.e835

4. Gryshova, I., Kyzym, M., Hubarieva, I., Khaustova, V., Livinskyi, A., & Koroshenko, M. (2020). Assessment of the EU and Ukraine economic security and its influence on their sustainable economic development. *Sustainability*, *12*(18), Article 7692. Retrieved from https://doi.org/10.3390/su12187692

5. Adebakin, M. A., & Raimi, L. (2012). National security challenges and sustainable economic development: Evidence from Nigeria. *Journal of Studies in Social Sciences*, *1*(1), 1–30. Retrieved from https://infinitypress.info/index.php/jsss/article/view/24

6. Kahler, M. (2004). Economic security in an era of globalization: Definition and provision. *The Pacific Review*, *17*(4), 485–502. Retrieved from https://doi.org/10.1080/0951274042000326032 (in English)

7. Reznik, O., Getmanets, O., Kovalchuk, A., & Nastyuk, V. (2020). Financial security of the state. *Journal of Security and Sustainability Issues*, *9*(3), 843–852. Retrieved from https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0edb0d0c-3ca3-441c-905e-6cc2f0109dad/content

8. Lankauskienė, T., & Tvaronavičienė, M. (2012). Security and sustainable development: Approaches and dimensions in the globalization context. *Journal of Security and Sustainability Issues*, *1*(4), 287–297. Retrieved from https://etalpykla.vilniustech.lt/handle/123456789/135657

9. Moskvin, B. Yu. (2022). Ekonomichna bezpeka finansovykh instytutsiy v umovakh voyennogo stanu v Ukraini [Economic security of financial institutions under martial law in Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya – Economics and organization of management*, (2(46), 110–119. Retrieved from https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.11 (in Ukrainian)

10. Vakhlakova, V. V., & Ovechkina, E. (2018). Finansovo-ekonomichna bezpeka yak osnova rozvytku ekonomiky Ukrainy [Financial and economic security as the basis for the development of Ukraine's economy]. *Finansy, oblik, banky – Finanse, accounting, banks,* (1(23), 30–38. Retrieved from https://doi.org/10.31558/2307-2296.2018.1.3 (in Ukrainian)

11. Konstytutsiya Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (1996). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (in Ukrainian)

12. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 № 964-IV [On the fundamentals of national security of Ukraine: Law of Ukraine No. 964-IV dated 19.06.2003]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text (in Ukrainian)

13. Solomónova, L. V. (2018). Finansovo-ekonomichna bezpeka yak skladova natsional′noyi bezpeky krayiny [Financial and economic security as a component of national security of the country]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black sea economic studies*, (27), 193–198. Retrieved from http://bses.in.ua/journals/2018/27_1_2018/38.pdf (in Ukrainian)

14. Subbotovych, Yu., & Antropova, O. (2013). Indykatory finansovoyi bezpeky krayiny [Indicators of financial security of the country]. *Svit finansiv – World of Finance*, (2), 144–151. Retrieved from http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/10024/1/Субботович%20Ю..pdf (in Ukrainian)